

TÜRKİYE'DE
İKLİM
KORUMA
DAVALARI
ve
HUKUKİ DURUM
RAPORU 'EYLÜL - EKİM 2017

H A Z I R L A Y A N L A R
Fevzi Özlüer | Hülya Yıldırım

TÜRKİYE'DE
İKLİM
KORUMA
DAVALARI
ve
HUKUKİ DURUM
RAPORU 'EYLÜL - EKİM 2017

HAZIRLAYANLAR
Fevzi Özlüer | Hülya Yıldırım

Türkiye'de İklim Koruma Davaları ve Hukuki Durum Raporu
'Eylül - Ekim 2017

Hazırlayanlar: Fevzi Özlüer - Hülya Yıldırım

Yayınlayan: Ekoloji Kolektifi Derneği

Yayın Tarihi: Ocak, 2018

Tasarım Konsept: Ahmet Öğüt

Tasarım Uygulama: Cömert Uygur Erdem

Ekoloji
Kolektifi

EKOLOJİ KOLEKTİFİ DERNEĞİ

📍 Farabi sk No: 24/16 Çankaya/Ankara

☎ +90 (312) 425 7764 ✉ iletisim@ekolojikolektifi.org

🌐 ekolojikolektifi.org 🐦 @ekolojikolektif 📘 ekoloji.kolektifi

MEVZUAT BOYUTUYLA İKLİM ADALETİNİN GÖRÜNÜMÜ

Büyük ve kapsamlı yatırım projelerine sağlanan teşvik ve destekler ile bu projelerin geliştirilmesi için harcanan mali kaynaklar arasında denge arayışının ifadesi olarak Eylül ve Ekim ayında köklü düzenlemeler içeren orta vadeli plan ve buna bağlı olarak da su, maden, hava konularında bir dolu düzenleme beraberinde gelmiştir. Bu düzenlemelerin etkilerini önümüzdeki zaman zarfında izlemek mümkün olacaktır. Ancak yaşanan gelişmeler temel olarak çevre alanında istisna düzenlemelerin sıklığının artma eğilimini bize gösteriyor. İstisnaların kural haline geldiği mevzuattaki dönüşümlerin yasal etkilerini de önümüzdeki günlerde beklemek mümkün.

2017'nin 3. çeyreğinde ön plana çıkan mevzuat

1. 10 Eylül 2017 tarih ve 30176 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2017 Yılı Temmuz Ayına Ait Yatırım Teşvik Belgeleri Listesi
2. 10 Eylül 2017 tarih ve 30176 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2017 Yılı Temmuz Ayına Ait İptal Edilen Yatırım Teşvik Belgeleri Listesi
3. 13 Eylül 2017 tarih ve 30179 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Geleneksel Kıyı Bahkçılığının Kayıt Altına Alınması ve Desteklenmesi Tebliği
4. 13 Eylül 2017 tarih ve 30179 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (No:2017/22)
5. 13 Eylül 2017 tarih ve 30179 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Damuzluk Düve Yetiştiriciliğinin Desteklenmesine İlişkin Uygulama Esasları Tebliğinde (Tebliğ No:2016/39) Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No:2017/25)
6. 21 Eylül 2017 tarih ve 30187 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Maden Yönetmeliği
7. 21 Eylül 2017 tarih ve 30187 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Maden Sahaları İhale Yönetmeliği
8. 26 Eylül 2017 tarih ve 30192 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
9. 26 Eylül 2017 tarih ve 30192 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 22.09.2017 tarih ve 2017/89 numaralı Özelleştirme Yüksek Kurulu Kararı

10. 27 Eylül 2017 tarih ve 30193 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2017/10803 numaralı Orta Vadeli Programın (2018-2020) Kabul Edilmesi Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı

11. 30 Eylül 2017 tarih ve 30196 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik

12. 02 Ekim 2017 tarih 30198 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2017/10691 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çevre Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanması Hakkında Karar

13. 02 Ekim 2017 tarih ve 30198 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2017/10758 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çevre Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanması Hakkında Karar

14. 02 Ekim 2017 tarih ve 30198 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2017/10761 numaralı Doha Konferansında Kyoto Protokolünde Yapılan Değişikliklerin Onaylanması Hakkında Karar

15. 03 Ekim 2017 tarih ve 30199 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2017/10769 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gine Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çevre Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanması Hakkında Karar

16. 03 Ekim 2017 tarih ve 30199 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2017/10842 sayılı 6292 Sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi ile Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanunun Geçici 4. Maddesinin Birinci Fıkrasında Yer Alan Başvuru ve Ödeme Süreleri ile 5. Fıkrasında Yer Alan Başvuru Süresinin Uzatılmasına İlişkin Karar

17. 03 Ekim 2017 tarih ve 30199 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2017 Yılı Ağustos Ayına Ait Yatırım Teşvik Belgeleri Listesi

18. 03 Ekim 2017 tarih ve 30199 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2017 Yılı Ağustos Ayına Ait İptal Edilen Yatırım Teşvik Belgeleri Listesi

19. 05 Ekim 2017 tarih ve 30201 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2018-2020 Dönemi Yatırım Programı Hazırlıklarıyla İlgili Kalkınma Bakanlığı Genelgesi

20. 05 Ekim 2017 tarih ve 30201 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2018-2020 Dönemi Bütçe Çağrısı ve Eki 2018-2020 Dönemi Bütçe Hazırlama Rehberi

21. 05 Ekim 2017 tarih ve 30201 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Orta Vadeli Mali Planın (2018-2020) Kabulüne Dair 21/09/2017 Tarihli ve 2017/32 Sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararı

22. 12 Ekim 2017 tarih ve 30208 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan İçme ve Kullanma Suyu Temini ve Dağıtım Sistemleri Hakkında Yönetmelik

23. 14.10.2017 tarih ve 30210 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Su Ürünleri Yetiştiriciliği Destekleme Tebliği (No: 2017/38)

24. 14.10.2017 tarih ve 30210 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Organik Atıkcılık Yapan Yetiştiricilerin Desteklenmesine Dair Tebliğ (No: 2017/41)

25. 17.10.2017 tarih ve 30213 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanunun Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

26. 17.10.2017 tarih ve 30213 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Gemilerden Atık Alınması ve Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

27. 27.10.2017 tarih ve 30223 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Binalarda Su Yalıtımı Yönetmeliği

28. 27.10.2017 tarih ve 30223 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

29. 28.10.2017 tarih ve 30224 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2017/10177 numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Fransa Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanması Hakkında Karar

30. 28.10.2017 tarih ve 30224 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan İçme-Kullanma Suyu Havzalarının Korunmasına Dair Yönetmelik

31. 28.10.2017 tarih ve 30224 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Su Havzalarının Korunması ve Yönetim Planlarının Hazırlanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

•10 Eylül 2017 Tarih ve 30176 Sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan 2017 Yılı Temmuz Ayına Ait Yatırım Teşvik Belgeleri Listesi

2017 yılı Temmuz ayı yatırım teşvik belgeleri listesine baktığımızda, imalattan tarıma tarımdan enerjiye kadar birçok alanda yatırım teşviki olduğunu görüyoruz. Yerli kömür işletmelerine teşvik uygulanacağı ve buna ilişkin mekanizmaların gündemde olduğu bu dönemde Temmuz ayı yatırım teşvik belgeleri listesinde Yeniköy-Kemerköy Elektrik Üretim A.Ş'ye ait yerli kömürlü termik santraline;

1.040.000.000 TL Gümrük Vergisi Muafiyeti
162.541.425 TL KDV İstisnası
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği 7 yıl
Faiz Desteği
%80 Vergi İndirimi ve %50 YKO indirimi

teşviki verilmiştir.

çalışan termik santrale teşvikinin küresel ölçekte tehdit olarak algılandığı birçok kez yazıldı ancak iklim değişikliği tehlikesine rağmen yerli enerji bağlamında kömürü sonuna kadar kullanmak Türkiye'nin tüm stratejik planlarında ve bütçe planlarında yer almaktadır.

•21 Eylül 2017 tarih ve 30187 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Maden Yönetmeliği

21 Eylül 2017 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Maden Yönetmeliği ile birlikte, 06.11.2010 tarihli ve 27751 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Madencilik Faaliyetleri Uygulama Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır. 137 maddelik Maden Yönetmeliği ile eski Madencilik Faaliyetleri Uygulama Yönetmeliğinin birçok maddesinde değişiklik yapılmış, yeni maddeler yürürlüğe girmiş, bazı maddelerin yürürlüğü ise kaldırılmıştır.

Bazı değişiklikleri inceleyecek olursak;

Maden Yönetmeliği "*Maden Gruplandırması*" başlıklı 5. Maddesi; yürürlükten kaldırılan Yönetmelikte "*Maden Ruhsatlarının Gruplandırılması*" başlığını taşımaktaydı. Bu madde ile II. Grup madenler arasında; hazır beton ve asfalt üretiminde kullanılan kayalar, kalsit, dolomit, kalker, granit, andezit, bazalt gibi kayalardan entegre çimento, kireç ve kalsit öğütme, demir çelik tesisleri, enerji santrali ile metal üretimine yönelik tesislerde hammadde olarak kullanılan kayalar eklenmiştir.

VI. Grup Madenler (uranyum toryum radyum gibi elementleri içeren radyoaktif mineraller ve diğer radyoaktif maddeler) ise maden gruplarından çıkarılmıştır.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelikte; "*Maden Grubunun Tespiti Ve Sağlanan Haklar*" başlıklı Madde 6/2 fıkrasında, "*bir maden için yapılan ruhsat müracaatları, o madenin bulunduğu gruptaki tüm madenler için hak sağlar*" denirken yeni yönetmelikte Madde 6/2. Fıkrasında madenlerin grubunun tespiti düzenlenmiş olup maden gruplandırmasındaki **madenlerden kokolit ve sapropel hariç tüm madenlerin yerli kömür olarak adlandırılacağını** ifade etmiş ve yürürlükten kaldırılan yönetmelikteki 2. Fıkra düzenlemesine yer vermemiştir.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelikte; *faaliyet raporu kabul edilen IV. Grup ve VI. Grup ruhsatlarda detay arama dönemine hak kazanılacağı ifade edilirken yeni düzenlemede, Madde 18/6 fıkrasında faaliyet raporu aranmaksızın IV. Grup ruhsatlarda detay arama dönemine hak kazanılacağı* ifade edilmiştir. Faaliyet raporunun verilmemesi ise sadece idari ceza yaptırımına bağlanmıştır.

Yeni yayımlanan yönetmelikte; II. Grup a, c bendi ve patlatma yapılarak üretim yapılan 1. Grup b bendi madenlerin ruhsatlandırılması, izin verilmesi ve işletilmesi ile ilgili genel ilkeler başlıklı 26. Maddede, bu maden gruplarının izin alanına ve kırma-eleme tesis yerlerine, Karayolları Genel Müdürlüğü sorumluluğunda olan yollara, 1/5000 ölçekli imar planı onaylanmış alanlara, organize hale gelmiş tarım ve hayvancılık bölgelerine denizlere göllere birinci derece sit alanlarında fiziki olarak ortaya çıkarılmış kültürel varlıkların ön görünüm alanında yatay olarak en az 500 metre mesafede, ön görünüm alanı dışında ise en az 150 metre mesafe dâhilinde izin verilmeyeceği belirtilmiştir. Bu fıkradaki mesafelerin, ihtiyaç halinde faaliyetlerin boyutu, işletme yöntemi emniyet tedbirleri ile arazinin topografik ve jeolojik yapısı dikkate alınarak Bakanlıkça artırılabilceği ifade edilmiştir.

Eski yönetmelikte ise; II (a) grubu ve patlatma yapılarak üretim yapılan I (b) grubu madenlerin ruhsatlandırılması, izin verilmesi ve işletilmesi ile ilgili genel ilkeler başlıklı 24. Maddede, “yatay olarak en az 300 metre mesafede, ön görünüm alanı dışında ise en az 150 metre mesafe dâhilinde izin verilmez” denilmiş ve “Kanun kapsamında daha sonra geçici tesis yapılması durumunda toz indirgeme sistemi olacak şekilde ve bunkerler, kırucılar, elekler, bantlar ve malzeme dökülme noktalarının kapatılması zorunludur. Aksi halde tesisin faaliyetleri durdurulur” fıkrası, yeni düzenlemede bulunmamaktadır.

• 26 Eylül 2017 tarih ve 30192 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 22.09.2017 tarih ve 2017/89 numaralı Özelleştirme Yüksek Kurulu Kararı

22.09.2017 tarih ve 2017/89 sayılı Özelleştirme Yüksek Kurulu kararında, Enerji üretim alanında kömüre dayalı elektrik üretim tesisi kurulması amacıyla; Eskişehir İli Alpu ilçesi sınırlarında bulunan ve Elektrik Üretim A.Ş.‘ye ait olan ER:3360209, S. 85839 no’lu ruhsat sahası içerisindeki Kömür Rezerv Alanının 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 18. Maddesinin 5. Fıkrası çerçevesinde özelleştirilmek üzere özelleştirme kapsam ve programına alınması,

Özelleştirme işleminin işletme hakkının verilmesi yöntemiyle gerçekleştirilmesine karar verilmiştir.

26.09.2017 tarihinde, “Alpu Termik Santralına” ilişkin hazırlanan “Eskişehir İli 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği” ise onaylanmış ve 28.09.2017 tarihinde internet sitesinde 1 ay süreyle askıya çıkarılmıştır. Plan değişikliğine itiraz edilmiştir. 27.09.2017 tarihinde ise ÇED süreci kapsamında Halkın Katılımı Toplantısı yapılmıştır.

• 27 Eylül 2017 tarih ve 30193 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2017/10803 numaralı Orta Vadeli Programın (2018-2020) Kabul Edilmesi Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı

Orta Vadeli program kamu politika ve uygulamalarını Kalkınma Planında yer alan politika ve öncelikler temelinde ortaya koyarak bütçe sürecini başlatan ve kaynak tahsislerini yönlendiren programlama aracı olarak tanımlanmıştır.

Bu programda Türkiye ekonomisinde gelişmelerden bahsedilirken;

2017 yılının ilk yarısındaki büyüme üretim sektörleri yönünden değerlendirildiğinde, **büyümeye hizmetler sektörünün 3,4 puan, sanayi sektörünün ise 1,3** puan pozitif katkı vermiş durumda olduğu ifade edilmiştir. Büyümeye alt sektörler kapsamında bakıldığında; ticaret, ulaştırma ve konaklama hizmetlerinin 1,3 puan; imalat sanayinin 1 puan; **inşaat**, finans ve sigorta faaliyetleri sektörlerinin 0,5 er puan katkıyla öne çıktıkları görülmektedir.

İstihdam artışının devam ettiği belirtilmiş ve toplam istihdamın, 2016 yılında bir önceki yıla göre 584 bin kişi artarak 27 milyon 205 bin kişi olarak gerçekleştiği ifade edilerek, aynı yılda tarım istihdamının 178 bin kişi daraldığı, tarım dışı istihdamın ise 763 bin kişi arttığı belirtilmiştir. Tarım dışı istihdama en yüksek katkının ise hizmetler sektöründen geldiği tespiti yapılmıştır. Son dönemlerde özellikle madencilik ve enerji sektöründe proje ve işletme halindeki faaliyetlere en büyük itirazlardan biri tarım alanlarının yok oluşu ve bununla birlikte bir iş kolunun ortadan kalkmasıdır. İdarenin ve faaliyet sahibinin temel argümanı ise “istihdam

olanağının artmasıdır.” Bu verilere baktığımızda tarım alanlarının ve tarımdaki istihdamın azalışının sebebi olan madencilik ve enerji sektörünün istihdama katkısı görememekteyiz. Enerji ve madencilik sektörünün özellikle günümüzdeki koşullarda tarım sektöründeki istihdam kaybını telafi eden bir sektör olduğunun söylenemeyeceği bu verilerle de ispat edilmektedir.

Planda “Kamuda Mali Sürdürülebilirlik” başlığının altında harcamaların etkinliğinin artırılması alt başlıkla kamulaştırma mevzuatı gözden geçirilerek kamulaştırma harcamalarının etkileştirileceği belirtilmiştir.

Bu kapsamda;

- * Öncelikle **arazi toplulaştırma yöntemi** devreye sokularak maliyetin azaltılacağı,
- * Bunun yeterli olmaması durumunda **sınırlı hallerde kamulaştırmaya gidileceği**
- * **Yüksek maliyetli kamulaştırmalardan kaçınılacak şekilde proje tasarımlarının gözden geçirileceği, yatırım yeri veya güzergah seçiminde alternatiflerin dikkate alınacağı,**
- * **Çok zorunlu haller dışında acele kamulaştırma uygulaması yapılmayacağı**

belirtilmiştir.

Kamu yatırımlarında etkinlik başlığı altında ise kamu yatırımlarının özel sektörün “yenilikçi ve üretken yatırımlarını” ve ticareti destekleyecek, vatandaşların yaşam kalitesini artıracak nitelikteki öncelikli altyapı alanlarına yönlendirilmesine devam edileceği belirtilmiştir. Bu kapsamda; yatırım ödeneklerinin tahsisinde; sanayi üretimini destekleyici nitelikte maden ve hammadde arama yatırımlarına, tarımsal üretimi artırıcı sulama, arazi toplulaştırma, tarla içi geliştirme yatırımlarına, teknolojik kapasite ve kabiliyetlerini artıracak Ar-Ge altyapı yatırımlarının öncelikli alanlar olarak değerlendirileceğine yer verilmiştir.

Enerjide ithalata olan bağımlılığın azaltılması başlığı altında;

- * Yenilenebilir enerji kaynaklarının enerji üretimindeki payının artırılacağı,
- *Yenilenebilir enerji yatırımlarında kullanılan ekipmanlarda dışa bağımlılığı azaltacağı ve Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanları (YEKA) uygulamasına devam edileceği,
- ***Yerli kaynak rezervlerde artış sağlamak üzere petrol, doğalgaz, kaya gazı ve kömür aramalarının artırılacağı,**
- ***Yerli linyitin çevreyle uyumlu bir şekilde kullanılmasına devam edileceği,**
- *Ulaştırma, sanayi ve konut sektörlerinde enerjinin daha verimli kullanılmasına yönelik bir program başlatılacağı,
- * Kamu elektrik üretim santrallerinde, elektrik iletim ve dağıtım şebekelerinde verimlilik artırıcı önlemler alınacağı,
- * **Madencilik sektöründe arama yatırımlarının artırılacağı,**
- * Ülkenin maden kaynaklarının ekonomiye kazandırılması bağlamında gerek arama ve üretim teknolojilerine gerekse cevher işleme/zenginleştirme yatırımlarına yönelik Ar-Ge ve teknoloji transferine ağırlık verileceği,

belirtilmiştir.

Tarım başlığı altında; **Su Kanununun çıkarılacağı, büyük ölçekli tarımsal işletme modeline geçişi destekleneceği** aktarılmıştır.

Yatırım Ortamının iyileştirilmesi başlığı altında ise iş ve yatırım ortamı iyileştirilerek büyüme ve istihdamın daha fazla desteklenmesi temel amaç olarak belirlenmiş ve bu çerçevede program döneminde şirket kurma tasfiye süreçlerinin iyileştirilmesi, iş ve yatırım süreçleri üzerindeki işlem maliyetlerinin azaltılması, bürokratik süreçlerin kolaylaştırılması hukuki ve mali öngörülebilirliğin artırılması adımlar olarak tanımlanmıştır. Yine ÇED kararı yatırımcının ÇED raporunu ilgili bakanlığa eksiksiz olarak teslimini müteakip 2 ay içinde sonuçlandırılacağı ifade edilmiştir.

Orta Vadeli Planı incelediğimizde özellikle Arazi Toplaştırmanın yeni dönemde kamulaştırmanın yerini alacağını görebiliyoruz. Kamulaştırma ve acele kamulaştırmaya zorunlu olmadıkça başvurulmayacağını altı çizilirken aşında yüksek maliyetlerden kaçıldığı da belirtilmektedir. Alternatif güzergahların bu sebeple değerlendirilmesi de bir hedef olarak belirtilmiştir.

Diğer bir dikkat çeken hususu ise bürokratik süreçlerin kolaylaştırılması için hukuki öngörülebilirliğin artırılmasıdır. İdarenin birçok yönetmeliği, tebliği ve ilke kararı hukuki öngörülebilirlikten yoksundur. Ancak burada hukuki öngörülebilirliğin eksikliği kamu yararı sebebiyle değil yatırımcının işini kolaylaştırma amacıyla sorun edilmiştir. Ayrıca son dönemde yatırımcının işini kolaylaştırma adı altında ÇED süreçleri birer formaliteye dönüştürülmektedir. Bazı Vergi Kanunları ile Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun tasarı halinde, Madde 54 ile 3 ay içinde ÇED Olumlu Kararı verilmezse ÇED Olumlu Kararı verilmiş sayılacağı geçtiğimiz günlerde düzenlenmişti. Burada ise ÇED raporunun teslimi ile 2 ay içinde ÇED sürecinin sonuçlandırılacağı belirtilmiştir.

• 02 Ekim 2017 tarih 30198 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2017/10691 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çevre Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanması Hakkında Karar

Çevre kirliliğinin azaltılması, çevrenin korunması ve kullanma dengesi ile sürdürülebilirliğin sağlanması amacıyla taraflar bilgi, deneyim ve teknoloji paylaşımında bulunulması hakkında mutabakattır.

• 02 Ekim 2017 tarih ve 30198 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2017/10758 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çevre Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanması Hakkında Karar ve

03 Ekim 2017 tarih ve 30199 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2017/10769 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gine Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çevre Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanması Hakkında Karar

Ekosistemin korunmasına ve kullanılmasına yönelik dengeli bir yaklaşım ile kirliliğin azaltılması ve çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması için uygulamalar ve teknoloji değişimi üzerine işbirliği yapılacağını düzenleyen bir mutabakattır.

• 05 Ekim 2017 tarih ve 30201 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2018-2020 Dönemi Bütçe Çağırısı ve Eki 2018-2020 Dönemi Bütçe Hazırlama Rehberi

Kamu kaynaklarının kullanımında, Orta Vadeli Program ve Orta Vadeli Mali Planda belirlenen politika ve öncelikler doğrultusunda hareket edileceği, kamu idarelerinin kendilerine tahsis edilen ödenekleri aşmadan etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanması teşvik edileceği ve mevcut harcama programları gözden geçirilerek önceliğini yitirmiş faaliyet ve projeler sonlandırılacağı belirtilmiştir.

• 05 Ekim 2017 tarih ve 30201 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Orta Vadeli Mali Plan (2018-2020)'ın Kabulüne Dair 21/09/2017 Tarihli ve 2017/32 Sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararı

2018-2020 dönemi Orta Vadeli Mali Planı, Orta Vadeli Programla uyumlu olmak üzere 2018, 2019 ve 2020 yıllarına ilişkin merkezi yönetim bütçesi toplam gelir ve gider tahminleriyle birlikte hedef açık ve borçlanma durumu ile kamu idarelerinin;

Yatırım ödeneklerinin tahsisinde yük trafiğine hizmet eden bölünmüş yol, liman ve demiryolu yatırımları, öncelikli yük merkezlerine demiryolu iltisak hattı yatırımları, ulaştırma modları arasında sürekliliği ve verimliliği sağlayacak acil bağlantılar, tarımsal üretimi artırıcı sulama, arazi toplulaştırma, tarla içi geliştirme yatırımları, sanayi üretimini destekleyici nitelikte maden ve hammadde arama yatırımları, verimliliği artırıcı e-devlet altyapısı yatırımları, üretim kayıplarını önleyecek olan afetlere hazırlık yatırımları, beşeri sermayenin iyileştirilmesine yönelik eğitim ve sağlık altyapı yatırımları, teknolojik kapasite ve kabiliyetleri artıracak Ar-Ge altyapı yatırımları öncelikli alanlar olarak değerlendirilecek cazibe merkezi olarak belirlenen bölgelerdeki yatırımlara öncelik verileceği belirtilmiştir.

Bütçe gelirlerine ilişkin temel politikalar başlığını incelediğimizde; enerji tüketiminde tasarruf sağlanması, iklim değişikliği ve çevre kirliliği ile mücadele edilmesine yönelik vergi politikaları çalışmalarına devam edileceği ifade edilmiş, sermaye giderlerinin belirlenmesinde Orta Vadeli Mali Plan döneminde başta eğitim, sağlık, ulaştırma sektörleri olmak üzere kamu yatırımlarına ilişkin belirlenen hedefler bölgesel kalkınma projeleri kapsamında yapılacak yatırımlar ile KÖİ şehir hastaneleri yatırım giderleri dikkate alınmıştır.

• 27 Ekim 2017 tarih ve 30223 sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Korunan Alanların Tespit, Tescil Ve Onayına İlişkin Usul Ve Esaslara Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikte 27 Ekim 2017 tarihinde değişiklik yapıldı. Yönetmeliğin 11. maddesinin 1. fıkrasında değişiklik yapan Değişiklik Yönetmeliğinin 1. maddesinde yapılan değişiklikler sonucu 11. maddenin 1. fıkrası;

Anıt ağaçlarının ayırt edici özellikleri

MADDE 11 – (1) (Değişik:RG-27/10/2017- 30223) Aşağıdaki

özelliklerden en az birini taşıyan ağaçlar anıt ağaç olarak değerlendirilir:

- a) Yaş, çap, boy ve form itibarıyla kendi türünün alışılmış ölçüleri üzerinde boyutlara sahip olan kuşaklar arasında bağ kurabilecek uzunlukta doğal ömre sahip olan,
- b) Yöre kültüründe olumlu veya olumsuz, gerçek veya hayal ürünü, mistik veya folklorik bir öyküye sahip olan,
- c) Yöresel veya ulusal tarihte kimi olaylar ile özdeş hale gelen ve onlara tanıklık eden,
- ç) **Tabiat tarihi ve biyolojik özellikleri itibarıyla türün yayılışı bakımından en kuzey ve en güney veya ekstrem muhitlerde yaşayan fertleri.**

olarak düzenlenmiştir.

Değişiklikten önce ise;

MADDE 11 – (1) Anıt ağaçların ayırt edici özellikleri aşağıda yer almakta olup; bunlardan bir veya birkaçını taşıyan ağaçlar anıt ağaçlardır.

- a) Yaş, çap ve boy itibarıyla kendi türünün alışılmış ölçüleri üzerinde boyutlara sahip olan kuşaklar arasında bağ kurabilecek uzunlukta doğal ömre sahip.
- b) Yöre kültüründe olumlu veya olumsuz, gerçek veya hayal ürünü, mistik veya folklorik bir öyküye sahip.
- c) Yöresel veya ulusal tarihte kimi olaylar ile özdeş hale gelen ve onlara tanıklık eden.
- ç) **Görsel açıdan estetik görünümü sahip olan veya doğal görünümünden esassız şekilde sapma gösteren çatal, şamdan, kırık, yatay gibi dikkat çekici biçimde fiziksel özelliklere sahip.**
- d) Aynı gövde ve kök üzerinde iki veya daha fazla türün bir arada yaşaması gibi garip kaynaşma ve birlikte yaşama örnekleri sergileyen, doğal yaşam tarzı bakımından benzerlerinden farklı gelişme niteliklerine sahip.
- e) Kent dokusunu tamamlayan, kent imajına etkisi olan grup, dizi veya tek ağaçlar.

Değişiklik Yönetmeliğiyle eklenen (ç) bendi, eski (ç), (d) ve (e) bendini karşılamamaktadır. “Kent dokusunu tamamlayan kent imajına etkisi olan ağaçların,” “Görsel açıdan estetik görünümü sahip olan veya doğal görünümünden esassız şekilde sapma gösteren çatal, şamdan, kırık, yatay gibi dikkat çekici biçimde fiziksel özelliklere sahip,” “Aynı gövde ve kök üzerinde iki veya daha fazla türün bir arada yaşaması gibi garip kaynaşma ve birlikte yaşama örnekleri sergileyen, doğal yaşam tarzı bakımından benzerlerinden farklı gelişme niteliklerine sahip” ağaç türleri bu değişikliklerle birlikte anıt ağaç kapsamında değerlendirilmeyecektir.

Ekoloji Kolektifi Derneği ve Peyzaj Mimarları Odası tarafından 26.12.2017 tarihinde bu değişikliğe dava açıldı.

• 28.10.2017 tarih ve 30224 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 2017/10177 numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Fransa Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanması Hakkında Karar

Enerji alanında özellikle yenilenebilir ve temiz enerji ve enerji verimliliği, nükleer enerji madencilik, hidrokarbonlar ve petrokimyasallar, elektrik iletimi ve ekipman imalatı

TÜRKİYE'DE İKLİM KORUMA DAVALARI VE HUKUKİ DURUM RAPORU
EYLÜL – EKİM 2017

alanlarında olmak üzere bilimsel, teknik, teknolojik, hukuki, idari ve ticari işbirliğinin geliştirilmesini teşvik eden bir mutabakattır.

•28 Ekim 2017 tarih ve 30224 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Su Havzalarının Korunması ve Yönetim Planlarının Hazırlanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Bu yönetmelikle birlikte 17.10.2012 tarihli 28444 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Su Havzalarının Korunması ve Yönetim Planlarının Hazırlanması Hakkında Yönetmeliğin adı **Havza Yönetim Planlarının Hazırlanması Uygulanması ve Takibi Yönetmeliği** olarak değiştirilmiştir.

Yönetmeliğin amacı değişiklikten önce yüzeysel sular ve yeraltı sularının bütüncül bir yaklaşımla miktar, fiziksel, kimyasal ve ekolojik kalite açısından korunması ve su havzaları yönetim planlarının usul ve esaslarını düzenlemek olarak sayılmışken yeni değişiklikle birlikte **'havza bazında bütüncül koruma,' bozulmuş olan suların iyi su durumuna getirilmesi ve ihtiyaç önceliklerine göre tahsisinin yapılarak sürdürülebilir kullanımının sağlanması, ulusal su planının ve havza ölçekli yönetim planlarının hazırlanması amaçları arasında sayılmıştır.**

İlkeler başlıklı 5. maddede;

- * Atık su ve atıkların kaynağında azaltımı başta olmak üzere, geri kazanılması, kontrolü ve bertaraf edilmesi,
- * Su kaynaklarının insan ve diğer canlı ihtiyaçlarına yönelik ekolojik, ekonomik, sosyal ihtiyaçlara göre en uygun şekilde kullanılması,
- * İçme ve kullanma, çevresel su ihtiyacı, tarımsal sulama, su ürünleri istihali, enerji üretimi ve sanayi suyu, ticaret, turizm, rekreasyon, taşıma, ulaşım ile sair su ihtiyaçlarının verilen sıralama önceliğine göre karşılanması,
- * Su ile ilgili bütün mevzuat, plan ve faaliyetlere karar verilmeden önce, insan ve diğer canlı ihtiyaçlarına yönelik ekolojik, sosyal ve ekonomik etkilerinin değerlendirilmesi,
- * Su kaynaklarının korunması ve kullanımında iklim değişikliğinin su kaynaklarına olumsuz etkilerinin havza ölçeğinde göz önüne alınması,

Değişiklikle birlikte ilkeler arasında sayılmıştır. Etkin bir izleme sisteminin oluşturulmasının düzenlendiği (d) bendi ise maddede yer almamaktadır.

Değişiklik öncesinde **Madde 5/1- k fıkrasında;** havza su tahsisinde ve havzalar arası su aktarımında ekosistemin ihtiyacı olan su miktarının korunması ve güvence altına alınması şeklinde düzenleme yapılmışken değişiklikle birlikte güvence altına alınması gereken su miktarı, ekosistemin ihtiyacı olan asgari düzey olarak belirtilmiştir.

Yönetmelik Madde 6/5. fıkrasında, havza yönetim planlarının hazırlanması, gözden geçirilmesi ve güncellenmesi sürecinde halkın bilgilendirilmesi ve etkin katılımının sağlanması ve teşvik edilmesi amacıyla;

- a) *Havza yönetim planlarının oluşturulmasına yönelik takvim ve çalışma planı,*
- b) *Karakterizasyon raporları,*
- c) *Havzalarında tespit edilen önemli su yönetimi sorunları,*
- ç) *Taslak havza yönetim planlarının paylaşılması*

konularında halkın bilgiye erişimi ve katılımının sağlanacağı belirtilirken, değişiklik yönetmeliğinde katılım ilkesi ve katılım hususunda geniş tanımlamalar olsa da halkın katılımı havza yönetim planıyla sınırlı tutulmuştur. Karakterizasyon raporları veya su yönetimi sorunları hakkında katılım için bir ifadeye yeni düzenlemede rastlanmamaktadır.

Yönetmelik değişikliğiyle birlikte Ulusal Su Planı hazırlanması, uygulanması ve takibi yönetmelikte yer almıştır. Ulusal Su Planı; *“Ülke su kaynaklarının teknik, ekonomik, ekolojik ve sosyal ihtiyaçlara ve uluslararası yükümlülüklere en uygun şekilde yönetilmesini sağlayacak ulusal su politikasının ana unsurlarını ihtiva eden planı”* olarak tanımlanmıştır. Bu düzenlemeye göre Ulusal Su Planı Su Koordinasyonun onayı ile yürürlüğe girecek ve 6 ayda bir güncellenecektir.

Değişiklikten önce yönetmelikte havza su planının içeriği, karakterizasyon raporu, çevresel hedefler ve tedbirler programı başlıklarıyla bu tanımlar içeriklendirilmişti. Yeni yönetmelikte ise havza su tahsis planlarının, ulusal su planlarının hazırlanması, güncellenmesi ve takibi içeriklendirilmiştir. Yapılan düzenleme süreler bakımından daha belirli olmasına rağmen su planı ile korunmak istenen amaç bakımından eski yönetmelik kadar detaylı değildir.

Yapılan denetim sonucunda gerçekleşen durumlar sayılmış su durumunun bozulması, izin sahibi tarafından izin belgesinde belirtilen şartların ihlal edilmesi, insani tüketim maksatlı suların kalitesinin insan sağlığı için uygunsuz hale getirilmesi sonucunda idari yaptırım ve tedbir uygulanacağı kirlilik ve bozulma durumunda kirleten öder prensibinin uygulanacağı ifade edilmiştir.

• 28 Ekim 2017 tarih ve 30224 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan İçme Kullanma Suyu Havzalarının Korunmasına Dair Yönetmelik

Yönetmeliğin amacı; içme kullanma suyu temin edilen veya edilmesi planlanan bütün yerüstü ve yeraltı suyu kaynaklarının kalitesinin ve miktarının korunmasına ve iyileştirilmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir. *“Planlamaya İlişkin Hususlar”* başlıklı madde 6’da “içme kullanma suyu temin edilen veya edilmesi planlanan yerüstü ve yeraltı suyu kaynaklarının korunması amacıyla her bir içme-kullanma suyu havzasının özellikleri dikkate alınarak bilimsel bir çalışmayla içme kullanma suyu havzası koruma planı hazırlanır. İçme kullanma suyu havzası koruma planı hazırlanmaya kadar bu yönetmelik hükümleri doğrultusunda tedbirler alınır” ifadeleri kullanılmaktadır.

Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliğinde yer alan “Mutlak Koruma Alanı,” “Kısa Mesafeli Koruma Alanı” tanımları dikkate alınarak paralel düzenleme yapılması gerekmektedir. “Orta Mesafeli Koruma Alanı” ve “Uzun Mesafeli Koruma Alanı” düzenlemelerinin bazı kısımları ise Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği düzenlemesine ayrırlıklar taşımaktadır.

* İçme kullanma suyu temin edilen ve edilmesi planlanan tabii göl, baraj gölü ve göletlerin maksimum su seviyesinden itibaren yatayda 300 metre genişliğinde kara alanı olarak tanımlanan Mutlak Koruma Alanında, Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliğiyle paralel bir düzenlemeye gidilmiştir. Düzenlemede, bu alanda mevcut yapıların aynen

korunacağı ancak insan sağlığı ve çevrede telafisi mümkün olmayan neticelere yol açabilecek faaliyetlerin gerçekleştirildiği tesisler, tehlikeli atık bertaraf tesisi, tehlikeli madde deposu ve benzeri mevcut yapıların kaldırılacağı ve bu alanda atık ve atıkların boşaltılmasına depolanmasına ve atık bertaraf tesislerine izin verilmeyeceği, madencilik faaliyetlerine izin verilmeyeceği belirtilmiştir.

* İçme-kullanma suyu temin edilen veya edilmesi planlanan tabii göl, baraj gölü ve göletlerin, mutlak koruma alanı sınırından itibaren yatayda 700 metre genişliğindeki kara alanı olarak tanımlanan "Kısa Mesafeli Koruma Alanında" Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliğiyle paralel bir düzenlemeye gidilmiştir. Düzenlemede, bu alanda mevcut yapıların aynen korunacağı ancak insan sağlığı ve çevrede telafisi mümkün olmayan neticelere yol açabilecek faaliyetlerin gerçekleştirildiği tesisler, tehlikeli atık bertaraf tesisi, tehlikeli madde deposu ve benzeri mevcut yapılar kaldırılacağı ve yeni sanayi tesisi kurulmasına izin verilmeyeceği belirtilmiştir.

* İçme kullanma suyu temin edilen veya edilmesi planlanan tabii göl, baraj gölü ve göletlerin kısa mesafeli koruma alanı sınırından itibaren yatayda 1000 metre genişliğindeki kara alanı olarak tanımlanan "Orta Mesafeli Koruma Alanında" yeni sanayi tesisi kurulmasına izin verilmeyeceği ancak madencilik faaliyetlerine izin verileceği belirtilmiştir. Güneş ve rüzgâr enerji santrali kurulmasına Bakanlığın ilgili düzenleyici işlemlerinde yer alan hükümlerin sağlanması şartıyla izin verilebileceği düzenlenmiştir.

"İnsan sağlığı ve çevrede telafisi mümkün olmayan neticelere yol açabilecek faaliyetlerin gerçekleştirildiği tesisler, tehlikeli atık bertaraf tesisi, tehlikeli madde deposu ve benzeri mevcut yapılar kaldırılır" denilen bu düzenlemede insan ve çevre sağlığı için telafisi imkânsız neticelere yol açan madencilik için verilmesinin ise kendi içindeki bu düzenlemeyle çeliştiği açıktır. Ayrıca Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği Madde 19/e fıkrâ düzenlemesine aykırı düzenleme yapılmıştır.

Mad.19/e (Değişik:RG-13/2/2008-26786) fıkrasında;

"Hiçbir şekilde maden ocağı açılmasına ve işletilmesine izin verilmez"

denilmektedir. Burada ise madencilik faaliyetlerine izin söz konusudur. Yine Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği Mad.19/c'de ise;

7...)

Bu alanda ayrıca, yerleşik halkın ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla entegre tesis niteliğinde olmayan mandıra, kümes, ahır, ağıl, su ve yem depoları, hububat depoları, gübre ve silaj çukurları, arhaneler ve un değirmenleri gibi konut dışı yapılara, mahreç aldığı yola 10 metreden, parsel hudutlarına 5 metreden fazla yaklaşmamak ve inşaat alanı kat sayısı % 40 1 ve yapı yüksekliği h = 6.50 metreyi geçmemek şartı ile suyu kullanan idarece izin verilebilir. Beton temel ve çelik seralar yaklaşma mesafelerine uyulmak şartı ile inşaat alanı katsayısına tabii değildir."

İfadelerine yer verilmiştir. Bu düzenlemeye göre alanda entegre tesis niteliğinde olan mandıraya bile izin verilmezken incelediğimiz yönetmeliğe göre güneş ve rüzgâr enerji santraline izin verilebileceğinin düzenlenmesi de bir çelişkidir.

* İçme-kullanma suyu temin edilen veya edilmesi planlanan tabii göl, baraj gölü ve göletlerin mutlak, kısa ve orta mesafeli koruma alanlarının dışında kalan içme-kullanma suyu havzasının bütünü olarak tanımlanan "Uzun Mesafeli Koruma Alanında," maksimum su seviyesinden itibaren yatayda 2000 ile 5000 metre arasında kalan kısımlarda, tehlikeli atık ve madde üretmeyen ve depolamayan, endüstriyel atıksu oluşturmayan sanayi tesislerine izin verilebileceği düzenlenmiştir. Yine, **Maksimum su seviyesinden itibaren yatayda 5000 metreden sonra yeni sanayi tesislerine, 7. fıkrada belirtilen şartların yerine getirilmesi durumunda izin verilebileceği düzenlenmiştir.** Ayrıca madencilik faaliyetlerine ve güneş ve rüzgâr enerjisi santrali kurulmasına Bakanlığın düzenleyici işlemlerinde yer alan hükümlerin sağlanması şartıyla izin verilebileceği düzenlenmiştir.

Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Madde 20/a fıkrasında ise

"Bu alanın, orta mesafeli koruma alanı sınırından itibaren yatay olarak 3 kilometre genişliğindeki kısmında tamamen kuru tipte çalışan, tehlikeli atık üretmeyen ve endüstriyel atıksu oluşturmayan sanayi kuruluşlarına izin verilebilir. Bu tesislerden kaynaklanacak katı atık ve hava emisyonunun rezervuarın kalitesini etkilemeyecek ölçüde ve şekilde uygun bertarafının sağlanması gerekir. Çöp depolama alanlarına ve bertaraf tesislerine izin verilmez. Turizm ve iskana 19 uncu maddede belirlendiği şekilde izin verilir.

Bu alanda galeri yöntemi patlatmalar, kimyasal ve metalürjik zenginleştirme işlemleri yapılamaz. **Madenlerin çıkarılmasına; sağlık açısından sakınca bulunmaması, mevcut su kalitesini bozmayacak şekilde çıkartılması, faaliyet sonunda arazinin doğaya geri kazandırılarak terk edileceği hususunda faaliyet sahiplerince Bakanlığa noter tasdikli yazılı taahhütte bulunulması şartları ile izin verilebilir."**

ifadelerine yer verilmiştir. Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği madencilik faaliyetlerini belli şartlara bağlanmışken İçme Kullanma Suyu Havzalarının Korunması Yönetmeliğinde bu kapsam genişletilmiştir. Yine sanayi kuruluşları için tamamen kuru tipte çalışan sanayi kuruluşlarına izin verilebileceğinin altı çizilmişken düzenlemede kuru tipte çalışan ibaresi kaldırılmıştır.

• 05 Aralık 2017 tarih ve 30261 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bazı Vergi Kanunları İle Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

27.09.2017 tarihinde Plan ve Bütçe Komisyonundan çıkan kanun tasarısı 28.11.2017 tarihinde kabul edilmiş ve 05 Aralık 2017 tarihli Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Tasarı kanunlaşmadan önce 129 maddeyken 124 madde olarak kanunlaşmıştır.

66 adet kanunda değişiklik yapan bu kanun değişikliği; tasarı halindeyken özellikle 4733 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, 3213 sayılı Maden Kanunu 54. maddesi değişikliği ile gündeme geldi.

Kanun tasarısı halindeyken;

6. Madde ile; 5659 sayılı AOC Müdürlüğü Kuruluş Kanunu ek 1. maddesinin 3. fıkrasında yer alan "10 yılı" ibaresi "30 yılı" şeklinde değiştirilerek onaylı imar planlarında görülen hayvanat

bahçesinin Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının uygun görüşü üzerine AOÇ Müdürlüğü ile Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı arasında yapılacak bir protokolle ABB lehine tesis edilen intifa hakkının süresi uzatılmak istenmiştir ancak tasarının kanunlaşma sürecinde bu madde çıkarılmıştır.

Kanun tasarı halinde iken Madde 42’de, Kanun’da ise 36. Madde’de düzenlenen; 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanununun 7. maddesine;

“Mevsimlik tarım işçisi olarak bir başka ilde çalışmak amacıyla geçici olarak yerleri değiştirilen kimlik bildirimleri bu kişilerin yaşadıkları geçici yerleşim alanlarında doğrudan kolluk kuvvetlerince alınır ve bu bildirimler Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile elektronik ortamda paylaşılır.”

fikrasının eklenmesini düzenleyen bu değişiklik mevsimlik tarım işçilerinin yaş, cinsiyet ve etnik aidiyet sebebiyle ayrımcılığa uğradığı ülke koşullarında mevsimlik tarım işçilerinin hangi bölgede çalıştığının tespitinin yapılmasının gerekçesi ikametgah tespitiyle sınırlanmıştır. Mevsimlik tarım işçilerinin eğitim, sağlık ve güvenceli çalışma koşullarına ilişkin düzenlemeye ihtiyaçları vardır. İkametgâhlarının belirli olmasının onlar için sosyal ve ekonomik haklar bakımından bir getirisi olmayıp bu konuda düzenleme yapılması zorunludur.

Kanun tasarı halinde iken madde 45’te, Kanunda ise madde 36’da düzenlenen; 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 10. maddesinin 4. ve 5. Fıkralarında;

“Vakıflar Genel Müdürlüğü’nün idaresinde ve denetiminde bulunan mazbut vakıflar ile temsilen yönetilen mülhak vakıflara ait kültür ve tabiat varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi, Koruma Kurulları kararı alındıktan sonra Vakıflar Genel Müdürlüğüne yürütülür. Vakıflar Genel Müdürlüğü’nün denetiminde bulunan mülhak vakıflara ait taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi, Koruma Kurulları kararı alındıktan sonra yöneticileri tarafından yürütülür.”

Diğer kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde bulunan taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının korunma ve değerlendirilmesi bu Kanun hükümlerine uygun olarak kendileri tarafından sağlanır.”

değişiklikleri yapmıştır.

Kanun tasarı halinde iken madde 54 ile 3213 sayılı Maden Kanununun 7. maddesinin 11. fıkrasının 1. cümlesinde;

“Çevresel etki değerlendirmesi işlemleri Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından, diğer izinlere ilişkin işlemler de ilgili bakanlıklar ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca çevresel etki değerlendirmesi sürecinde en geç 3 ay içinde bitirilir, aksi takdirde çevresel etki değerlendirmesi ve diğer izin başvuruları ile ilgili olumlu karar verilmiş sayılır ve Genel Müdürlük tarafından buna göre işlem yapılır.”

değişikliği yapılmak istenmiştir. Çevre hakkı savunucusu yurttaş, sivil toplum örgütü ve meslek odaları tarafından bu maddeye muhalefet edilmiş ve kanunlaşması engellenmiştir.

Kanun madde 45 ile Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanununun 16. maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Arazi toplulaştırma projelerinin uygulanması esnasında, elbirliği mülkiyet olarak tescilli parsellerin, paylı mülkiyete dönüştürülmesi işlemleri uygulayıcı kuruluş tarafından resen gerçekleştirilir. Kesinleşen listelerin tapu müdürlüğü tarafından doğrudan paylı mülkiyet olarak tescili sağlanır. Bu yetki kapsamındaki işlemler her türlü gider, vergi, resim ve harçtan muaftır.

Arazi toplulaştırma projelerinin uygulanması esnasında, tapuya kayıtlı olup tescile esas belgesine ayrılmış tespit edilen hisse hataları, uygulayıcı kuruluş tarafından resen düzeltilir. Kesinleşen listelerin tapu müdürlüğü tarafından doğrudan paylı mülkiyet olarak tescili sağlanır. Bu yetki kapsamındaki işlemler her türlü gider, vergi, resim ve harçtan muaftır. Bu madde kapsamında getirilen muafiyetler, mükelleflerin veraset ve intikal vergisine ilişkin yükümlülüklerini ortadan kaldırmaz.”

Kanun madde 47 ile 3213 sayılı Kanunun 9. maddesinde;

“Bu kanunun 30. Maddesinin 3. Fıkrası kapsamında ihale edilecek maden sahaları 47. Maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında ihtisaslaşmış Devlet kuruluşları ile bunların bağlı ortaklıklarına devredilen maden sahaları, bu kuruluşlar ve bunların bağlı ortaklıkları ile Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından ihale edilecek maden sahaları için işletme ruhsatı düzenlendiği tarihten başlamak üzere ilk on yıl süreyle 6831 sayılı Orman Kanunu kapsamında herhangi bir bedel alınmaz.

IV. Grup işletme izinli maden ruhsat sahalarının cinsi, rezervi, bulunduğu bölge, tenörü, istihdamı, yatırım ve ülke ihtiyaçları dikkate alınarak ara ve uç ürün üretmek şartıyla bu ruhsatlardan işletme izni düzenlendiği tarihten başlamak üzere on yıl süreyle 6831 sayılı Kanun kapsamında ağaçlandırmaya bedelli hariç diğer bedellerin alınıp alınmayacağına belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Bu maddenin 4. Ve 5. Fıkraları kapsamı dışındaki sahalardan işletme izni düzenlendiği tarihten başlamak üzere ilk on yıl süreyle 6831 sayılı Kanuna göre alınan arazi izin bedelinin %50 si alınır. Alınan arazi izin bedelinde her yıl 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranı nispet artışı dışında başkaca bir artış yapılmaz.”

değişikliği yapılmıştır.

Kanunun 48. maddesi ile 3213 sayılı Kanunun 17. maddesinin 2. fıkrası ile 6. fıkrasının 1. cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

“Genel arama dönemi süresi sonuna kadar maden arama projesinde belirtilen maden kaynağına ilişkin bilgilerin ve bu dönemde yapılan arama faaliyetlerine ilişkin yatırım harcamalarını da gösteren genel arama faaliyet raporunun verilmesi zorunludur. Genel arama dönemi sonuna kadar ön arama ve genel arama faaliyet raporları ile yatırım harcama kalemlerine ait belgelerin Genel Müdürlüğe verilmemesi halinde arama ruhsatı iptal edilir. Genel Müdürlüğe verilen ön arama ve genel arama raporlarının veya yatırım harcama kalemlerine ait belgelerin uygun bulunmaması halinde 20.000 TL idari para cezası verilir ve eksikliklerin bir ay içinde giderilmesi ruhsat sahibine yazılı olarak bildirilir. Tebliğ tarihinden itibaren eksikliklerin verilen sürede tamamlanmaması veya verilen ön arama ve genel arama faaliyet raporları ile yatırım harcama kalemlerine ait belgelerin uygun bulunmaması halinde arama ruhsatı iptal edilir. İlgili mevzuat kapsamında diğer kurumların, ruhsat sahibinin gerekli izinlere ilişkin başvurularını olumsuz sonuçlandırması veya bu izinlerin ruhsat

sahibinden kaynaklanan nedenlerle alınamaması halinde arama ruhsatı iptal edilir. Bu fıkradaki yükümlülükleri yerine getirilen arama ruhsatı, IV. Grup madenlerde dört yıl detay arama dönemine hak sağlar. II. Grup (b) bendi, III. ve V. Grup ruhsatlarda ise genel arama dönemi sonuna kadar işletme ruhsat talebinde bulunulmaması halinde ruhsat iptal edilir.”

“IV. Grup maden ruhsatlarında detay arama dönemi sonuna kadar Genel Müdürlüğe verilen raporların ve yatırım harcama kalemlerine ait belgelerin uygun bulunmaması halinde eksikliklerin bir ay içinde giderilmesi ruhsat sahibine yazılı olarak bildirilir.”

“Jeolojik haritalama, jeofizik etüd, sismik, karot, kırıntı ve numune alma ile bunlara yönelik sathi hazırlık işlemleri içeren faaliyetler için çevresel etki değerlendirme kararı aranmaz.”

Kanun madde 62 ile 4733 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 6. maddesinin 5. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye dokuzuncu fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir:

“Tütün ithali üretim ihtiyaçlarıyla sınırlı olarak bu maddenin 2. Fıkrasında belirtilen tütün mamulleri üretenler veya Kurumdan izin almak ve sadece işlendikten sonra ihraç edilmek amacıyla tütün işleme tesisi bulunanlar tarafından yapılır. Kurum tütün işleme tesisi bulunanlara bu izni verirken söz konusu işletmelerin öncelikle Türkiye’de üretilen tütünü işletmelerini gözetmek, ihraç amacıyla yapılacak ithalata amacı dışında kullanılmamasını sağlamak için gerekli tedbirleri almak, ithalat ve ihracata ilişkin uygulamayı denetlemek sorumlu ve yetkilidir”

“Ticari amaçla; makaron veya yaprak sigara kağıdı içine kuyulmuş tütün, parçalanmış tütün, tütün harici herhangi bir madde doldurmak, bu şekilde üretilen ürünleri satışa arz etmek, satmak, bulundurmamak veya nakletmek yasaktır.”

“Tek başına kuyulup içilebilme vasfına sahip tütün çeşitlerinin üretildiği Kurumca belirlenen merkezlerdeki tütün üreticilerinin bir araya gelerek kurduğu kooperatiflere, müracaatları halinde Kurum tarafından ticari yetki belgesi ve sarmalık kuyulmuş tütün tesisi kurulması için yetki verilir. Bu kooperatifler ihtiyaç duydukları tütünü sözleşmeli olarak temin edebilecekleri gibi sözleşme dışı üretilmiş tütünleri de Kuruma bildirmek kaydı ile satın alabilirler. Kurumun izni ile tütün iç ve dış sarmalık kuyulmuş tütün üretimi ve ticaretini yapabilirler.”

Tasarı halindeyken bu madde değişikliğinde 3. fıkraya yoktur. Makaron veya sigara kağıdına ticari amaçlı sarmalık kuyulmuş tütün doldurarak satılmasını yasaklayan bu düzenleme toplumda ve özellikle tütün üreticilerinde tepki yaratınca 3. fıkraya ile bir alternatif yaratılmaya çalışıldığını söyleyebiliriz.

Kanun tasarısı halinde iken madde 89’da, Kanunda ise madde 84 ile düzenlenen 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununun 17. maddesinin 7. fıkrasına aşağıdaki cümleler ve maddeye 8. fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir:

“Ortak kullanım alanları olarak planlanana alanlarda toplulaştırma çalışmaları süresince tarımsal faaliyette bulunmak özel arazi toplulaştırmasını yapan ilgili kuruluşun iznine tabidir. Arazi toplulaştırması yapılan veya yaptırılan sahalardaki kanal, yol ve benzeri kamunun ortak kullanacağı alanlar olarak planlanan yerlerdeki taşınmazların mütemmim cüzlerinin karşılığı ile taşınmaz sahiplerine yeni parseller teslim edilene kadar doğabilecek

gelir kayıpları uygulayıcı kuruluş tarafından karşılanır.

Arazi toplulaştırma projelerinin uygulanması esnasında, elbirliği mülkiyet olarak tescilli parsellerin paylı mülkiyete dönüştürülmesi işlemleri uygulayıcı kuruluş tarafından re'sen gerçekleştirilir. Kesinleşen listelerin tapu müdürlüğü tarafından doğrudan paylı mülkiyet olarak tescili sağlanır. Bu yetki kapsamındaki işlemler her türlü gider, vergi, resim ve harçtan muaftır.

Arazi toplulaştırma projelerinin uygulanması esnasında tapuya kayıtlı olup tescile esas belgesine ayrılmış tespit edilen hisse hataları uygulayıcı kuruluş tarafından re'sen düzeltilir. Kesinleşen listelerin tapu müdürlüğü tarafından doğrudan paylı mülkiyet olarak tescili sağlanır. Bu yetki kapsamında getirilen işlemler her türlü gider, vergi, resim ve harçtan muaftır. Bu madde kapsamında getirilen muafiyetler mükelleflerin veraset ve intikal vergisine ilişkin yükümlüklerini ortadan kaldırmaz.

YURTTAŞ DAVALARI BOYUTUYLA İKLİM ADALETİNİN GÖRÜNÜMÜ

2

• Radyoaktivite Bulaşmış Atıkların Fiziksel Yöntemlerle Ayıklanması, Temizlenmesi ile Tehlikeli ve Tehlikesiz Atıkların Geri Kazanımı Projesi İDK Tutanakları Hakkında Bilgi Edinme Talebinin Reddine İlişkin Dava [1]

İzmir ili Gaziemir ilçesi sınırları içerisinde Radyoaktivite Bulaşmış Atıkların Fiziksel Yöntemlerle Ayıklanması, Temizlenmesi ile Tehlikeli ve Tehlikesiz Atıkların Geri Kazanımı Projesiyle ilgili 14.12.2016 tarihinde yapılan İnceleme ve Değerlendirme Komisyon toplantısı tutanağının örneği talep edilmiş ancak toplantı tutanağının örneğinin istenilmesi talebi tutanağın kişisel bilgiler içermesi nedeniyle özel hayatın gizliliğini ihlal edeceği iddiasıyla Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından reddedilmiştir. Ret kararına karşı Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna başvurulmuş ancak Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu itirazı reddetmiştir.

İnceleme Değerlendirme Komisyon toplantılarının özel/gizli toplantılar değil aksine halkın katılımına yönelik toplantılar olduğu, ÇED sürecinde alınan karar, rapor ve tutanak gibi belgelerin halkın erişimine sunulması gerekçesiyle itirazın reddi kararının iptali hakkında EGEÇEP tarafından açılmıştır.

Mahkeme yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararında[2];

“Davaçuların 28.06.2016 tarihinde yapılan halkın katılımı toplantısında yer aldığı, 1. İDK toplantısı öncesinde görüş ve eleştirilerini komisyon üyelerine yazılı ve sözlü olarak sundukları, bu nedenle, komisyon üyelerinin isimleri ve mesleki unvanlarını ön toplantı aşamasında bildikleri, “ÇED Gereklidir” kararı alınan projelerde ÇED raporunun alınmasının amacının projenin gerçekleştirileceği alana ve çevresine, üzerinde bulunan sakinler ile diğer canlılara olan etkilerinin tüm yönleriyle objektif bir değerlendirmeye tabi tutulmasını sağlamak olduğu, şeffaflık ilkesinin ÇED Raporu alınması sürecinin tüm aşamalarında uygulanması gerekliliği göz önünde bulundurularak 1. İDK toplantı tutanağının bir örneğinin de komisyon üyelerinin

[1]EGEÇEP Demeğ’inin davacı olduğu bu dava hakkında EGEÇEP vekili Av. Arif Ali Cang’dan bilgi edinilmiş olup Av. Arif Ali Cang’ya teşekkür ederiz.

[2] 22.09.2017 tarihli Ankara 11. İdare Mahkemesi 2017/1037 E numaralı dosya kapsamında verilen yürütmenin durdurulması hakkında karar

cep telefonu numaraları ve mail adreslerinin 4982 sayılı Kanun'un 9. Maddesi doğrultusunda 1. İDK toplantı tutanağından ayrılarak/kapatılarak/karartılarak/ özel hayatın gizliliği gerekçesi ile ilgililere bildirilerek bilgi edinme hakkı talebinde bulunanların erişimine sunulması gerektiği anlaşıldığından, dava konusu işlemin açıkça hukuka aykırı olduğu ile uygulanması halinde telafisi güç ve imkânsız zararlar doğuracağı kanaatine varılmıştır."

ifadelerini kullanarak işlemin yürütmesinin durdurulmasına karar vermiştir.

ÇED Raporunun amacına değinilerek bu sürecin şeffaf yürütülmesi için bu tutanakların paylaşılmasının gerektirini söyleyen karar, şeffaflık vurgusu ve bilgi edinme hakkının tesisi bakımından önemlidir.

• Çalıdağı Mevkiinde Bulunan Ormanlık Alanda Maden İşletilmesine İlişkin 03.04.2009 tarih ve 225 sayılı Bakanlık Oluru'nun İptali Davası [3]

Manisa'nın Turgutlu ilçesi ve Çalıdağı mevkiinde bulunan İR:74186 sayılı IV. Grup maden işletme ruhsat sahasında kırma eleme ve boru konveyör tesisi, atık bertaraf tesisi, sülfirik asit üretim tesisi, kireçtaşı kırma ünitesi, stoklama ünitesi, linç alanı ve cevher zenginleştirme tesisleri, kırma eleme tesis alanı, zenginleştirme tesis alanı olmak üzere toplam 2.056.880.64 m²'lik ormanlık alanda maden işletilmesine muvafakat verilmesine ilişkin 03.04.2009 tarih ve 225 sayılı Bakanlık Olurunun iptali istemiyle İzmirli yurttaşlar tarafından dava açılmıştır.

Manisa 1. İdare Mahkemesi 09.04.2015 tarih ve 2014/691 E, 2015/405 K numaralı kararında; dava reddedilmiş, daha sonra temyiz edilmiştir.

Temyiz kararında[4]; "açık işletme sahası" olarak kullanılmasına muvafakat verilmesine ilişkin 03.04.2009 tarih ve 102 sayılı Bakanlık Oluru hakkında hukuki olay ve sebeplere dayanılarak davanın reddedildiğinin anlaşıldığı belirtilmiştir.

Bununla birlikte temyiz kararında;

"Öte yandan uyumsuzluğun konusunun ormanlık alanlarda verilecek orman iznine ilişkin olduğu göz önüne alındığında, ormanlık sahalarda verilecek izinlerde Anayasa çerçevesinde değerlendirilmesi gereken hususların açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Anayasa'nın 169. Maddesinde ormanların ülke yönünden taşıdığı büyük önem gözetilerek, korunmaları ve geliştirilmeleri konusunda ayrıntılı düzenlemelere yer verilmiştir. Bu özel ve ayrıntılı düzenlemenin ülkemizde orman örtüsünün korunması ihtiyacından kaynaklandığı kuşkusuzdur.

Anayasa'nın 169. Maddesinden gerekçesinde de belirtildiği gibi maddenin 1. Fıkrası doğal kaynaklarımızın en önemlilerinden biri olan ormanların korunması ve sahaların genişletilmesi için Devlete gereken tedbirleri alıp kanun koymayı ve bütün ormanların

3 İzmirli yurttaşlar tarafından açılan bu davaya ilişkin vekil Av. Arif Ali Cang'dan bilgi edinilmiş olup Av. Arif Ali Cang'ya teşekkür ederiz.

[4] Danıştay 8. Daire 11.07.2017 tarih 2015/10651 E, 2017/6204 K numaralı karar

YURTTAŞ DAVALARI BOYUTUYLA İKLİM ADALETİNİN GÖRÜNÜMÜ ————— 2
gözetimi ödevini getirmektedir. (ANYM. , 13.09.2000 tarih ve E:2000/21, K:2000/16 sayılı kararı)

Her olayda, ormanlık alanda verilen izne konu edilen kamu yararı ile ormanın muhafazasındaki kamu yararının karşılaştırılmasının yapılması zorunluluğu, Anayasanın 169. Maddesinin 3. Fıkrasında yer alan "Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez." hükmünden kaynaklanmaktadır.

Anayasa Mahkemesi'nin 22.11.2007 tarih ve 2004/67E,2007/83K numaralı kararında; zaruret halinin, talep edilen faaliyetin orman ekosistemi dışında gerçekleştirilmesi imkânı bulunmaması durumu olarak anlaşılması gerektiği vurgulanmaktadır.

Hal böyle iken; İdare Mahkemesince bozulan karar üzerine verilecek kararda uyumsuzluğun yukarıda yer verilen ilkeler doğrultusunda değerlendirilmesi gerektiği de tabiidir."

denilmiştir.

Ormanlık alanda verilen izin kararının, ormanlık sahaların korunmasına ilişkin mevzuata uygunluk denetiminin yapılmasının gerekliliğini belirten bu karar önemlidir. Anayasa Mahkemesinin 22.11.2007 tarih ve 2004/67 E, 2007/83 K numaralı karara atıf yapılarak faaliyetin orman ekosistemi dışında gerçekleştirilme imkânı bulunmamasının zaruret hali olarak değerlendirilebileceği belirtilmiştir. ÇED süreçlerinde değerlendirilmesi gereken alternatif yer seçimi ve yöntem konusu genelde hammaddeye yakınlık sebebiyle değerlendirilmemektedir. Bu sebeple zaruret hali değerlendirilirken bu işi yapan şirketin bu işi ne kadar ucuz mal edebileceği üzerinden değil çevre koruma öncelikli değerlendirme yapılmalıdır. Yine kararda yer verilen kamu yararının karşılaştırılmasının yapılması ise bir çeşit maliyet analizinin yapılması anlamına gelmektedir. ÇED süreçlerinde maliyet analizi yapılırken çevresel maliyetler hesaba katılmamaktadır. Keza bununla birlikte gelişen sosyal maliyetler ve gelecek kuşakların hakları hesaba katılmamaktadır. Bir kamu yararı karşılaştırılması yapılacaktır tüm bu etkenler değerlendirilmelidir. Ormanlık alanları korumayı öncelleyen bir dille yazılmış bu karar, ormanlık alanları yapılaşmaya ve sanayiye açılması için verilen izinlere karşı emsal niteliği taşır.

• Çerkezköy İlçesi ile İstanbul'un Silivri İlçesi Arasında Kurulması Planlanan Termik Santral İçin Bakanlar Kurulunun Verdiği 'Acele Kamulaştırma' Kararının İptali Davası [5]

İstanbul ve Tekirdağ illeri sınırları içerisinde tesisi edilecek termik santralin inşası amacıyla bazı taşınmazların Elektrik Üretim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü tarafından acele kamulaştırılmasına ilişkin 23.01.2017 tarih 2017/9798 sayılı Bakanlar Kurulu kararının iptali talebiyle bazı parsellerin ait olduğu yurttaşlar tarafından dava açılmıştır. Danıştay 6. Daire 2017/1000 E numaralı dosya kapsamında görülen davada Eylül ayında yürütmenin durdurulmasına karar verildi.

[5] Acele Kamulaştırma alanında bulunan bazı parsellerin ait olduğu yurttaşlar tarafından açılan dava da vekil Av. Bülent Kaçar'dan bilgi edinilmiş olup Av. Bülent Kaçar'a teşekkür ederiz.

Mahkeme kararında[6];

"Kamulaştırma işlemlerinde acelelik halinin uygulanabilmesi için Bakanlar Kurulu kararın acelelik hali ve bu hali gerekli klan durumlar ile gerek acele kamulaştırmanın konusu gerekse acele kamulaştırılacak taşınmazlar açıkça gösterilmek suretiyle acele kamulaştırmanın kapsamı ve çerçevesinin belirlenmesi acelelik halinin dışındaki durumlar için Bakanlar Kurulu kararının uygulanmasını sağlayacak ayrıntıya kararda yer verilmelidir. Bu çerçevede dava konusu işleme dayanak oluşturan Bakanlar Kurulu Kararı incelendiğinde; İstanbul ve Tekirdağ illeri sınırları içerisinde tesis edilecek termik santralin inşası amacıyla bazı taşınmazların Elektrik Üretim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü tarafından acele kamulaştırılmasına karar verildiği karar ekinde bulunan krokide sınır ve koordinatları belirtilen sahaya isabet eden taşınmazların ada ve parsel olarak ayrıntılı şekilde gösterilmediği mülkiyet hakkının korunması, kullanılması ve sınırlandırılması yönünden belirsizlik yarattığı mülkiyet hakkı ile sınırlandırılması arasındaki dengenin gösterilemeyerek zedelendiği görülmektedir."

denilmiştir.

Acele kamulaştırma uygulaması son dönemlerde birçok projenin faaliyete geçirilmesinde araç olarak kullanılmaktaydı. Mahkeme kararında acelelik hali ve bu hali gerekli klan durumların gösterilmesinin altının çizilmesi önemli olup acele kamulaştırmada da bir kamu yararı olup olmadığının tartışılması gerekmektedir. İlgili mahkeme kararı acele kamulaştırma ve mülkiyet hakkı için emsal niteliğinde değerlendirilebilir.

[6] Danıştay 6. Daire 2017/1000 E numaralı dosya kapsamında verilen 12.09.2017 tarihli yürütmenin durdurulması hakkında karar.

ÇED RAPORLARI BOYUTUYLA İKLİM ADALETİNİN GÖRÜNÜMÜ

• Alpu Termik Santrali, B Sektörü Yeraltı Maden İşletmesi ve Kül Düzenli Depolama Tesisi Projesi

Alpu Termik Santrali B Sektörü Yeraltı Maden İşletmesi ve Kül Düzenli Depolama Tesisi Projesi ÇED Başvuru Dosyası 11 Eylül 2017 tarihinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığına sunulmuş ve 27.09.2017 tarihinde ise Halkın Katılımı toplantısı yapılmıştır.

Enerji üretim alanında kömüre dayalı elektrik üretim tesisi kurulması amacıyla; Eskişehir ili, Alpu ilçesi, sınırlarında bulunan ve Elektrik Üretim AŞ'ye ait olan ruhsat sahası içerisindeki Kömür Rezerv Alanı özelleştirilmiş ve işletme hakkının verilmesi yöntemiyle özelleştirme işleminin yapılmasına 22.09.2017 tarih 2017/89 karar numaralı Özelleştirme Yüksek Kurulu Kararı ile karar verilmiş ve 26.09.2017 tarihli Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Özelleştirme Yüksek Kurulu Kararına, ÇED Olumlu Kararı alınmadan özelleştirme yapılamayacağı gerekçesiyle TMMOB Kimya Mühendisleri Odası tarafından dava açılmıştır.

Yine Eskişehir ili, Tepebaşı ilçesi, Beyazaltın ve Kozlubl Mahalleleri arasında Alpu Termik Santrali yapılmasının planlandığı belirtilerek söz konusu bölgede yürürlükteki Eskişehir ili 1/100000 ölçekli Çevre Düzeni Planında düzenlemeler yapılmış olup 26.09.2017 tarihinde plan değişikliği onaylanmış ve 28.09.2017 tarihinde askıya çıkarılmıştır. Yerleşim yerlerine etkileri açısından etüt, analiz ve çalışmalar yapılmadan, ÇED Olumlu Kararı alınmadan ve söz konusu plan değişikliği ve ilgili yatırım alanlarının (maden sahası, enerji üretim alanı ve rezerv alanı) tarımsal sit olarak değerlendirilebilecek söz konusu Alpu Ovası (Büyük Ova) Bakanlar Kurulu kararına aykırılık taşınması gerekçeleriyle 1/100000 ölçekli Çevre Düzeni Planına yurttaşlar, sivil toplum örgütleri ve meslek odaları tarafından itiraz edilmiştir.

• Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası 1/100.000 ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı Değişikliği ile Tekirdağ İli 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişiklikleri(1)

19 Ekim 2017 tarihinde Tekirdağ İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü sitesinde Enerji ve Tabii

[1] Trakya Platformu vekili Av. Bülent Kaçar'dan bilgi edinilmiş olup Av. Bülent Kaçar'a teşekkür ederiz.

Kaynaklar Bakanlığının talebiyle koordinat değişikliği yapılan 'EÜAŞ Çerkezköy Termik Santrahna' ilişkin Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası 1/100.000 ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı Değişikliği ile; Tekirdağ İli, Çerkezköy İlçesinde, yaklaşık 500 ha. büyüklüğündeki alanın 'Enerji Üretim Alanı' ve Tekirdağ İli 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planında; Tekirdağ İli, Çerkezköy İlçesinde, yaklaşık 500 ha. büyüklüğündeki alanın 'Enerji Üretim Alanı' olarak onaylandığı ve Enerji Üretim Alanı amaçlı 'Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası 1/100.000 ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı Değişikliği' ve 'Tekirdağ İli 1/25 000 Ölçekli Çevre Düzeni Plan Değişikliğinin' askıya çıkarıldığı duyurusu yapılmıştır.

27 Ekim 2016 tarihinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Ergene Havzası 1/100000 ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Plan Değişikliği ile 1/25000'lik planları değiştirerek Silivri – Çerkezköy ve Vize'de iki bölgeyi "Enerji Üretim Alanı" ilan edilmişti. Trakya Platformu tarafından plan değişikliklerine itiraz edilmiş ancak itirazlar kabul edilmeyince platform tarafından dava açılmıştır.

Geldiğimiz süreçte 19 Ekim 2017 tarihli değişikliğe yine Trakya Platformu tarafından itiraz edilmiş ancak henüz itiraza yanıt verilmemiştir. Zımnî red ya da itirazın reddi durumunda Trakya Platformu tarafından dava açılacaktır.

Farabi Sk. No:24/16, Çankaya/Ankara ☎ +90 (312) 425 7764
✉ iletisim@ekolojikolektifi.org 🌐 ekolojikolektifi.org 🐦 @ekolojikolektif 📘 ekoloji.kolektifi

📍 Farabi Sk. No:24/16, Çankaya/Ankara ☎ +90 (312) 425 7764
✉ iletisim@ekolojikolektifi.org 🌐 ekolojikolektifi.org 🐦 @ekolojikolektif 📘 ekoloji.kolektifi